

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ. РЕФОРМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

**Володимир Гройсман,
Віце-прем'єр-міністр України – Міністр
регіонального розвитку, будівництва та
житлово-комунального господарства
України**

Успадкована система влади. Централізація

2

Концентрація влади в одній інституції

Максимальна передача фінансів “нагору”,
їх перерозподіл “вниз” в ручному режимі

Повна залежність територій від центру

Розбалансована система місцевого
самоврядування. Слабкі громади

Вирішення більшості питань через
корупційний чинник

Позиція Уряду з перших днів діяльності

3

- Децентралізація влади. Максимальна дерегуляція дозволів і послуг
- Передача більшості повноважень і ресурсів на рівень територіальних громад – сіл, селищ та міст
- Чітке розмежування повноважень як між різними органами місцевого самоврядування, так і між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Принцип субсидіарності
- Відповідальність органів місцевого самоврядування перед виборцем і державою

Децентралізація та федералізація

4

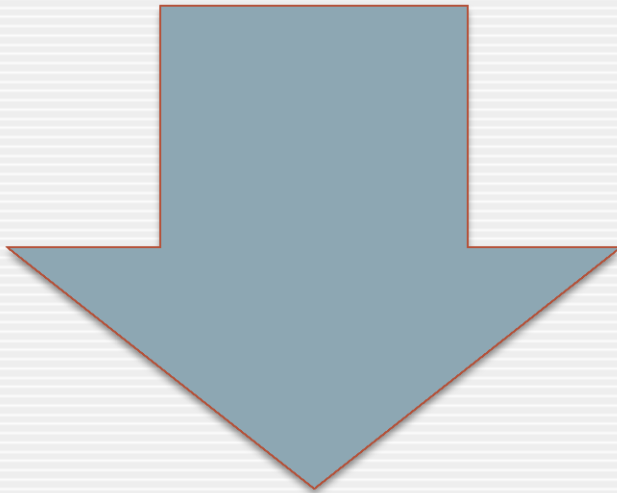
Децентралізація:

- розширення можливостей і збільшення ресурсів **громади – села, селища, міста;**
- розвиток територій та добробут їх мешканців

Федералізація:

- централізація влади на рівні регіону;
- шлях до роз'єднання країни;
- слабкий рівень громад;

Концепція реформи місцевого самоврядування

5

Підготовлено та затверджено (розпорядження Уряду
від 1 квітня 2014 р. № 333):

- відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування;
- на основі пропозицій вітчизняних експертів;
- з урахуванням позиції і досвіду міжнародних експертів;
- за погодженням представників органів місцевого самоврядування та асоціацій

Модель реформованої системи органів публічної влади на місцях

6

Рівень регіону

Обласне
державне представництво

Територіальні органи
центрального органів
виконавчої влади

Обласна рада

Виконавчий комітет
обласної ради

Рівень району

Районне
державне представництво

Територіальні органи
центрального органів
виконавчої влади

Районна рада

Виконавчий комітет
районної ради

Рівень громади

Голова громади

Рада громади

Виконавчий комітет
ради громади

Голови сільських громад

Реформа: компетенції громад

7

Місцевий
економічний
розвиток

Розвиток
та утримання
місцевої
інфраструктури

Планування
розвитку території
громади

Питання
забудови
території

Благоустрій території

Соціальна допомога

**Село, селище, місто:
основні сфери
відповідальності**

Культура
та фізична культура

Швидка
мед.допомога,
первинна
охорона
здоров'я

Середня,
дошкільна
та
позашкільна
освіта

Муніципальна
міліція

Пасажирські
перевезення
на території
громади

Житлово-комунальні
послуги, утримання
об'єктів
комунальної власності

Реформа: компетенції району

8

Утримання
об'єктів спільної
власності
територіальних
громад району

Виховання та
навчання дітей у
школах-інтернатах
загального
профілю

**Район: основні сфери
відповідальності**

Транспортна
інфраструктура
районного
значення

Забезпечення
надання
вторинної медичної
допомоги

Реформа: компетенції регіону

9

Утримання
об'єктів спільної
власності
територіальних
громад регіону

Транспортна
інфраструктура
регіонального
значення

Розвиток
культури, спорту
та туризму

**Регіон:
основні сфери
відповідальності**

Планування
регіонального
розвитку

Спеціалізована
середня освіта

Спеціалізована
охорона здоров'я
(третинний
рівень)

Реформа: державні представництва

10

Контроль
за наданням адміністративних,
соціальних та інших послуг
громадянам та юр.особам

Координація
діяльності
усіх органів
влади в умовах
надзвичайного
стану

**Державні
представництва:
основні сфери
відповідальності**

Координація
діяльності
Територіальних
органів
виконавчої влади

Нагляд за законністю
в діяльності органів місцевого
самоврядування

Децентралізація фінансів. Пропозиції

11

ЗБІЛЬШЕННЯ ЧАСТКИ II КОШИКУ В МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТАХ ДО 30%:

- Частина податку на доходи фізичних осіб (до 25%)
- Частина податку на прибуток підприємств (від 10% до 25%)
- Екологічний податок (частково)
- Єдиний податок (повністю)
- Земельний податок (повністю)
- Інші податки та збори

Децентралізація фінансів. Пропозиції

12

ІНШІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗМІЦНЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ФІНАНСОВОЇ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

- Виведення обслуговування витрат II кошика з казначейства (після стабілізації економічної ситуації)
- 100% фінансове забезпечення делегованих повноважень без відволікання власних доходів
- Можливість використання економії фінансових ресурсів місцевих бюджетів від кредитних коштів та лізингового обладнання для погашення відповідних кредитних ресурсів
- Вдосконалення системи бюджетного планування

Реформа: зміни до Конституції

13

ТРЬОХРІВНЕВА СИСТЕМА АДМІНІСТРАТИВНО- ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ:

- **У статті 133 (розділ IX)** чітко визначено адміністративно-територіальні одиниці: **регіони, райони, громади**
- Вводиться **визначення громади** (адміністративно-територіальна одиниця, яка включає один або декілька населених пункти (село, селище, місто), а також прилеглі до них території - **повсюдність**)

УТВОРЕННЯ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ РАЙОННИМИ ТА ОБЛАСНИМИ РАДАМИ

- **У статті 140 (розділ XI)** передбачено утворення виконавчих органів районними та обласними радами
- закріплено **принцип субсидіарності** при розмежуванні повноважень у системі органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів

Реформа: зміни до Конституції

15

ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА РАЙОННОМУ ТА ОБЛАСНОМУ РІВНІ

- **У статті 141** пропонується **обирати** обласними та районними радами **голів** відповідних **рад**, які **очолюють** та формують їх **виконавчі комітети**

МАТЕРІАЛЬНА ТА ФІНАНСОВА ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

- **У статті 142 (розділ XI):**
- закріплюється право місцевого самоврядування на частку загальнонаціональних податків
- фіксація того, що обсяг фінансів для органів місцевого самоврядування має відповідати їх повноваженням
- компенсація державою органам місцевого самоврядування витрат, що виникли внаслідок рішень органів державної влади

РОЗМЕЖУВАННЯ ВЛАСНИХ І ДЕЛЕГОВАНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

- **У статті 143 (розділ XI)** визначено розмежування повноважень ОМС. Пропонується не деталізувати в Конституції повноваження за рівнями, а визначити вичерпний їх перелік законом згідно з положеннями Концепції реформи місцевого самоврядування

Реформа: зміни до Конституції

18

ГОЛОВИ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ

- **У статті 118 (розділ VI)** замість місцевих держадміністрацій вводиться поняття голів державних представництв

Реформа: зміни до Конституції

19

ПОВНОВАЖЕННЯ ГОЛІВ РАЙОННИХ ТА ОБЛАСНИХ ДЕРЖАВНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВ

- **У статті 119 (розділ VI)** визначені повноваження голів державних представництв:
 - нагляд за відповідністю актів органів місцевого самоврядування Конституції та законам України;
 - координація роботи територіальних органів центральних органів виконавчої влади;
 - координація роботи усіх органів влади на місцях в умовах надзвичайного та воєнного стану

Реформа: зміни до Конституції

20

ВИЛУЧЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ, ЯКІ НЕ Є ПОЛІТИЧНИМИ

- призначення чергових та позачергових виборів до органів місцевого самоврядування
- утворення і ліквідація районів, встановлення і зміна меж районів і міст, віднесення населених пунктів до категорії міст, найменування і перейменування населених пунктів і районів (**стаття 85, розділ IV**) – передача цього повноваження Кабінету Міністрів

Реформа: першочергові кроки

21

Підготовка законодавчих актів у розвиток Концепції реформи:

- про місцеве самоврядування (нова редакція);
- про співробітництво територіальних громад;
- про добровільне об'єднання територіальних громад;
- про місцеві державні представництва;
- Бюджетний кодекс

Децентралізація адміністративних послуг:

- послуги державної реєстраційної служби (реєстрація нерухомості, бізнесу, об'єднань громадян тощо)
- послуги державної архітектурно-будівельної інспекції

Реформа: наступні кроки

22

Прийняття
відповідних
змін до
Конституції та
низки законів

2014:
Завершення
підготовки
законодавчої
бази реформи

Січень-
вересень 2015:
перехідний
період

Жовтень 2015:
Вибори на
новій
територіальній
основі

**Ми завжди відкриті до обговорення
реформи та шляхів
її реалізації**